

Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

Nederlandse Aardolie Maatschappij B.V.
T.a.v. [REDACTED]
Postbus 28000
9400 HH ASSEN

**Directoraat-generaal Natuur,
Visserij en Landelijk gebied**

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)
F 070 378 6100 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/Inv

Behandeld door

[REDACTED]
[REDACTED]

Ons kenmerk
DGNVLG / 44503033

Uw kenmerk

Datum
Betreft Wnb-vergunning Gaswinning Ternaard

Besluit

Geachte [REDACTED]

Op 21 augustus 2020 heeft u een vergunning op grond van de Wet natuurbescherming (hierna: Wnb) voor het project "Gaswinning Ternaard" aangevraagd.

Met mijn brief van 16 september 2020, kenmerk DGNVLG/20232442 heb ik de ontvangst van de aanvraag bevestigd en u verzocht, aangezien de aanvraag niet volledig was, deze uiterlijk 24 november 2020 aan te vullen. Op uw verzoek d.d. 23 november 2020 heb ik bij brief d.d. 27 november 2020 (DGNVLG20291964) besloten de termijn om uw aanvraag aan te vullen uit te stellen tot uiterlijk 9 december 2020. De gevraagde aanvulling heb ik op 9 december 2020 van u ontvangen in de vorm van een herziene versie van de Passende Beoordeling (hierna: PB). Op 11 maart 2021 heeft u de aanvraag opnieuw aangevuld waarbij wederom een herziene versie van de PB is ingediend (de PB versie 11 maart 2021).

Naar aanleiding van ingediende zienswijzen en het advies van de Commissie voor de milieueffectrapportage (Commissie m.e.r.) d.d. 6 december 2021, heeft u de aanvraag verder aangevuld met een "Aanvulling Passende Beoordeling september 2022". Ter toelichting: de Commissie m.e.r. heeft op verzoek van de Minister van Economische Zaken en Klimaat (EZK) geadviseerd over de juistheid en volledigheid van het opgestelde milieueffectrapport (MER), ter voorbereiding van het inpassingsplan dat noodzakelijk was om de Gaswinning Ternaard ruimtelijk mogelijk te maken.¹ Er is geconcludeerd dat significante effecten op Natura 2000-gebieden niet op voorhand kunnen worden uitgesloten. Daarom is het opstellen van een PB noodzakelijk. Dit vormde eveneens aanleiding om gekoppeld aan het inpassingsplan een (plan)-m.e.r. procedure te doorlopen. De passende beoordeling maakt onderdeel uit van het MER, waardoor de Commissie m.e.r. beide documenten heeft getoetst. Daarom is ook het advies van de Commissie m.e.r. relevant voor onderhavig besluit. De informatie uit het MER, die tevens onderdeel uitmaakt van de passende beoordeling, is in een apart document opgenomen - de PB (inclusief

¹ Toetsingsadvies 3152, Commissie voor de m.e.r. d.d. 6 december 2021.

aanvullingen) - omdat daarmee duidelijk is welke informatie relevant is voor de Wnb-vergunning.

DGNVLG / 44503033

De Aanvulling Passende Beoordeling september 2022 betreft niet alleen een nadere onderbouwing op bepaalde punten, maar in de aanvulling heeft u ook het project gewijzigd doordat u voor het uitvoeren van het extra volume zandsuppletie uitgaat van de inzet van schepen voorzien van rookgaswassers (SCR-scrubbers). Voor mijn beoordeling ben ik uitgegaan van deze wijziging van het project.

Op 2 november 2022 heeft de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State in de tussenuitspraak in de Porthos-zaak geoordeeld dat de partiële bouwvrijstelling, zoals opgenomen in artikel 2.9a van de Wnb en artikel 2.5 van het Besluit natuurbescherming, niet langer kan worden gebruikt.² Deze uitspraak heeft tot gevolg dat de stikstofdepositie die in de bouw- en aanlegfase en de sloop- en verwijderingsfase op Natura 2000-gebieden wordt veroorzaakt, moet worden getoetst bij de aanvraag voor een Wnb-vergunning. Naar aanleiding van deze uitspraak heb ik u per brief van 15 november 2022 op grond van artikel 4.5 lid 1 onder c van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb) in de gelegenheid gesteld om de PB aan te vullen ten aanzien van de effecten van stikstofdepositie in de bouw- en aanlegfase en de sloop- en verwijderingsfase opdat ik deze effecten alsnog kan beoordelen op grond van de huidige regelgeving. Daarbij heb ik u erop gewezen dat rekening gehouden moet worden met de inmiddels geldende maximale rekenafstand van 25 km voor de beoordeling van emissiebronnen. Op 23 februari 2023 heeft u de aanvraag aangevuld middels een "Aanvulling Passende Beoordeling februari 2023, Revisie 1, 28 april 2023". De in deze aanvulling opgenomen AERIUS-berekeningen zijn niet langer actueel in verband met de actualisatie van AERIUS-Calculator op 5 oktober 2023 (versie 2023) en de correctie daarop d.d. 6 november 2023 (AERIUS-Calculator, versie 2023.0.1). Daarom heeft u geactualiseerde AERIUS-berekeningen toegezonden, die op 27 november 2023 zijn uitgevoerd middels AERIUS-Calculator, versie 2023.0.1 (bijlagen 4, 5 en 6).

Aan mijn besluit liggen ten grondslag: de PB versie 11 maart 2021 inclusief bijlagen, de Aanvulling Passende Beoordeling september 2022 inclusief bijlagen, de Aanvulling Passende Beoordeling februari 2023, Revisie 1, 28 april 2023 inclusief bijlagen en de AERIUS-berekeningen van 27 november 2023 (bijlagen 4, 5 en 6).

Procedure

In artikel 141a, eerste lid, aanhef en onder a en onder c, van de Mijnbouwwet is bepaald dat op de besluitvorming voor dit project de rijkscoördinatieregeling als bedoeld in artikel 3.35 van de Wet ruimtelijke ordening (hierna: Wro) van toepassing is. Dat wil in dit geval zeggen dat de besluiten die nodig zijn voor Gaswinning Ternaard gezamenlijk worden voorbereid, waarbij deze procedure wordt gecoördineerd door de Minister van EZK en thans de Staatssecretaris van EZK. Daarbij doorlopen de besluiten, op grond van artikel 3.31, derde lid, in samenhang met artikel 3.35, vierde lid, van de Wro, de uniforme openbare voorbereidingsprocedure als bedoeld in afdeling 3.4 van de Awb met toepassing van de bijzondere regels in artikel 3.31, derde lid, in samenhang met artikel 3.35, vierde lid, van de Wro.

² Afdeling bestuursrechtspraak Raad van State 2 november 2022, ECLI:NL:RVS:2022:3159.

Dit besluit is één van de besluiten die nodig zijn voor Gaswinning Ternaard. Daarom is ook op dit besluit de rijkscoördinatieregeling van toepassing.

DGNVLG / 44503033

De Minister van EZK heeft een gecoördineerde voorbereiding van de besluiten voor Gaswinning Ternaard bevorderd. Onderhavig besluit is samen met het inpassingsplan en de andere besluiten als volgt voorbereid:

- op donderdag 26 augustus 2021 is een kennisgeving met betrekking tot het ontwerp gepubliceerd in de Staatscourant (2021, nr. 39232); kennisgeving heeft ook plaatsgevonden in de Nieuwe Dockumer Courant;
- op donderdag 26 augustus 2021 is door de Minister van EZK een ontwerp van het besluit aan de Nederlandse Aardolie Maatschappij B.V. (hierna: NAM) gezonden;
- het ontwerp van het besluit heeft van vrijdag 27 augustus tot en met donderdag 7 oktober 2021 ter inzage gelegen in het gemeentehuis Noardeast-Fryslân op de locatie Dokkum, Koningstraat 13 te Dokkum;
- er is een online informatiebijeenkomst georganiseerd, op dinsdagavond 14 september 2021.

Behandeling zienswijzen

Naar aanleiding van de publicatie van de kennisgeving en de terinzagelegging van de ontwerpbesluiten voor Gaswinning Ternaard zijn zienswijzen over de ontwerpbesluiten naar voren gebracht. Zie de Nota van Antwoord voor een overzicht van de behandeling van de zienswijzen. In de Nota van Antwoord vindt u ook de reacties op de inhoudelijke punten uit de zienswijzen die niet specifiek zijn, respectievelijk over alle ontwerpbesluiten gaan.

De Nota van Antwoord maakt, voor zover de zienswijzen zich richten op het ontwerp van onderhavig besluit, onderdeel uit van dit besluit. De Nota van Antwoord is gepubliceerd als bijlage bij het inpassingsplan. De zienswijzen hebben geleid tot wijziging van het besluit ten opzichte van het ontwerpbesluit.

Aanvullende vergunningvoorschriften

De Aanvulling Passende Beoordeling september 2022 en de daarin opgenomen wijziging van het project (waarbij wordt uitgegaan van de inzet van schepen met rookgaswassers bij de zandsuppleties) hebben geleid tot het toevoegen van een voorschrift (voorschrift 25) om het gebruik hiervan te borgen. Voorts hebben de Aanvulling Passende Beoordeling februari 2023, Revisie 1, 28 april 2023 en de daarin opgenomen wijzigingen van het project met betrekking tot de depositie van stikstof geleid tot aanpassing van paragraaf 2.1 van onderhavig besluit en het toevoegen van een voorschrift (voorschrift 26) om het gebruik van emissieloze apparatuur en, voor zover het materieel niet emissieloos is, materieel dat voldoet aan de emissie-eisen STAGE IV of V, zoals opgenomen in de Aanvulling Passende Beoordeling februari 2023, Revisie 1, 28 april 2023, te borgen. In de Aanvulling Passende Beoordeling februari 2023, Revisie 1, 28 april 2023 heeft verder een aanpassing plaatsgevonden met betrekking tot het affakkelen, hetgeen noodzakelijk is voor het uitvoeren van de productietesten. Er zal niet langer in de nacht (tussen 19.00 's avonds en 07.00 's ochtends) worden gefakkeld. Om naleving hiervan te borgen is voorschrift 27 aan onderhavig besluit toegevoegd. Daarnaast

is de considerans op diverse plaatsen, ook ambtshalve, aangepast en geactualiseerd.

DGNVLG / 44503033

Ambtshalve zijn daarnaast voorschriften 6, 14, 15, 16, 17, 19, 20 en 21 aangepast. Voorts zijn enkele voorschriften tekstueel aangepast. Het aanpassen en toevoegen van voorschriften aan onderhavig besluit heeft voorts geleid tot het vernummen van de voorschriften.

Op grond van artikel 3.32 in samenhang met artikel 3.35, vierde lid, van de Wro worden dit besluit en de andere besluiten gelijktijdig door de Staatssecretaris van EZK bekendgemaakt. Tevens doet de Staatssecretaris EZK daarvan mededeling in de Staatscourant, enkele huis-aan-huisbladen en regionale dagbladen en langs elektronische weg. Eerdere insprekers en grondeigenaren en beperkt gerechtigden op die gronden worden persoonlijk geïnformeerd.

Ik verleen u hierbij de gevraagde vergunning.

In dit besluit vindt u de inhoudelijke overwegingen die eraan ten grondslag liggen. De aanvraag (inclusief de Aanvulling Passende Beoordeling september 2022 en de daaruit voortvloeiende wijziging van het project door de inzet van schepen met rookgaswassers en de Aanvulling Passende Beoordeling februari 2023, Revisie 1, 28 april 2023 en de wijziging van het project die daaruit voortvloeit doordat in de aanlegfase voor een groot deel emissieloos materieel wordt ingezet) en de bijlagen maken onderdeel uit van dit besluit.

1. AANVRAAG

1.1. Onderwerp

De aanvraag betreft de aanleg van een productielocatie voor gaswinning (aanlegfase), de winning van gas (winnings-/onderhoudsfase) en het ontmantelen van de productielocatie (verwijderingsfase). De aanlegfase bestaat onder meer uit de realisatie van de locatie voor het plaatsen van de boorinstallatie, het aanvoeren, opstellen en afvoeren van de boorinstallatie, het boren van een nieuwe put, de aanleg van een transportleiding en het uitvoeren van productietesten. Tijdens de winningsfase vindt de winning van het gas plaats, alsmede controle- en onderhoudswerkzaamheden aan de productielocatie en de uitvoering van zandsuppleties. Tijdens de verwijderingsfase wordt de productielocatie ontmanteld en in oorspronkelijke staat weer opgeleverd. Ook de transportleiding tussen de productielocatie en Moddergat wordt verwijderd, indien er op dat moment geen nuttige toepassing voor gevonden kan worden.

Voor een uitgebreidere beschrijving van de voorgenomen activiteit verwijs ik naar de aanvraag, de aanvullingen op de aanvraag, de bijlagen daarbij en de AERIUS-berekeningen.

1.2. Bevoegdheid

Op basis van artikel 1.3, lid 5, van de Wnb en de artikelen 1.2 en 1.3, lid 1 sub onder 3°, luidend: "*activiteiten ten aanzien van het opsporen, winnen of opslaan van diepe delfstoffen, bedoeld in artikel 1 van de Mijnbouwwet*" van het Besluit natuurbescherming ben ik bevoegd om te beslissen op uw vergunningaanvraag.

1.3. Beoordeling van project

DGNVLG / 44503033

1.3.1. Vergunningplicht

De activiteiten waarvoor u een vergunning aanvraagt, vormen tezamen één project in de zin van artikel 2.7, lid 2, van de Wnb, omdat zij, afzonderlijk of in cumulatie met andere plannen of projecten, kunnen leiden tot significante gevolgen voor de instandhoudingsdoelstellingen voor de Natura 2000-gebieden Waddenzee, Duinen Ameland, Duinen Schiermonnikoog en Noordzeekustzone. Daarom geldt een vergunningplicht op grond van artikel 2.7, lid 2, van de Wnb.

1.3.2. Passende Beoordeling

Vooreen project dat afzonderlijk of in cumulatie kan leiden tot significante gevolgen voor de instandhoudingsdoelstellingen, kan alleen een vergunning verleend worden als de aanvrager een passende beoordeling (hierna: PB) heeft overgelegd, waaruit zonder redelijke wetenschappelijke twijfel kan worden geconcludeerd dat het project niet zal leiden tot aantasting van de natuurlijke kenmerken van de betrokken Natura 2000-gebieden. Deze PB moet rekening houden met de instandhoudingsdoelstellingen van de Natura 2000-gebieden waar zich significante gevolgen kunnen voordoen. De PB biedt de grondslag voor de vaststelling van de aard en omvang van de gevolgen of de cumulatieve gevolgen en de manier waarop in mitigatie van die gevolgen is voorzien.

De PB (inclusief aanvullingen) maakt onderdeel uit van uw aanvraag. De PB (inclusief aanvullingen) toetst de effecten aan de instandhoudingsdoelstellingen uit de aanwijzingsbesluiten van de Natura 2000-gebieden Waddenzee, Duinen Ameland, Duinen Schiermonnikoog en Noordzeekustzone.

In paragraaf 2 volgt mijn beoordeling van de effectenanalyse zoals die is neergelegd in de PB (inclusief aanvullingen).

1.4. Beleid

1.4.1 Werelderfgoed

De Waddenzee heeft de status van UNESCO Werelderfgoed. Met ondertekening van het Werelderfgoedverdrag heeft Nederland zich onder andere verplicht tot het beschermen en beheren van Werelderfgoederen op zijn grondgebied, waaronder de Waddenzee, met als doel behoud of versterking van de Uitzonderlijk Universele Waarde of de Outstanding Universal Value, hierna: OUV.

De vergunningaanvraag voor de Gaswinning Ternaard ziet op het vergunnen van de productieboring en de winning vanuit het Ternaard-gasveld op basis van de bestaande winningsvergunning Noord-Friesland uit 1969. De Waddenzee is in 2009 door UNESCO op basis van het huidige beschermingsregime opgenomen op de Werelderfgoedlijst. De Waddenzee is bij UNESCO voorgedragen met alle activiteiten die destijds al plaatsvonden, inclusief de gaswinning onder de Waddenzee op basis van het 'hand aan de kraan'-principe. Dit betekent dat de impact van de gaswinning strikt wordt gemonitord. In het nominatiedossier bij inschrijving op de Werelderfgoedlijst is aangegeven dat nieuwe boringen binnen het Werelderfgoedgebied niet zijn toegestaan. Wel daarbuiten, mits het UNESCO Werelderfgoed niet wordt aangetast. De voorgenomen Gaswinning Ternaard is conform deze principes beoordeeld en vormgegeven.

Op basis van paragraaf 172 van de Operational Guidelines for the Implementation of the World Heritage Convention moeten nieuwe activiteiten die plaatsvinden in het Werelderfgoedgebied gemeld worden bij UNESCO. Naar aanleiding van zorgen van derden heeft UNESCO bij Nederland meer informatie gevraagd over de gevraagde gaswinning.³ Nederland heeft hierop per brief gereageerd⁴ en NAM gevraagd om, met toepassing van de aanbevelingen vanuit de International Union for Conservation of Nature and Natural Resources (IUCN), meer informatie te geven over de voorziene effecten op de OUV van de Waddenzee. Het UNESCO-secretariaat heeft IUCN als adviseur voor natuurlijk Werelderfgoed gevraagd om een reactie op deze aanvullende informatie.⁵ Van belang is dat het advies van IUCN en de reactie daarop van Nederland niet uitsluitend betrekking hebben op de Wnb, maar ook op andere aspecten. Vanwege de overzichtelijkheid worden hieronder ook de punten benoemd die geen of niet uitsluitend betrekking hebben op de Wnb.

Advies van IUCN

Het advies van IUCN is opgenomen bij de brief van UNESCO d.d. 30 maart 2022 en in de brief van UNESCO aan de Nederlandse regering over de Gaswinning Ternaard d.d. 10 augustus 2023. In laatstgenoemde brief onderbouwt het Werelderfgoedcentrum het voorgestelde advies aan het Werelderfgoed Comité. Dit advies is overgenomen in het State of Conservation-rapport over de bescherming van de Waddenzee en de gaswinning Ternaard, dat op 28 augustus 2023 is gepubliceerd. Het Unesco-Werelderfgoedcomité heeft dit rapport op 12 september 2023 ongewijzigd vastgesteld. Samengevat zijn de belangrijkste opmerkingen van het Werelderfgoedcentrum en IUCN:

1. Het is onduidelijk of het milieueffectrapport conform de IUCN-richtlijnen⁶ is opgesteld;
2. IUCN wijst op het 'no-go'-uitgangspunt dat ervan uitgaat dat geen nieuwe delfstofwinningen mogen plaatsvinden in gebieden die zijn aangewezen als werelderfgoed én dat een zorgvuldige beoordeling moet plaatsvinden indien winning onder werelderfgoed plaatsvindt vanaf een locatie buiten het werelderfgoed. Volgens IUCN zijn kunstmatige zandsuppleties, die noodzakelijk zijn vanwege de bodemdaling, niet in overeenstemming zijn met het 'no go'-uitgangspunt. Volgens IUCN hebben deze suppleties een negatief effect op categorie 'ix' (ongestoorde ecologische processen) van de OUV;
3. IUCN vraagt zich af of de beoordeling van de gevolgen van bodemdaling volledig is geweest en onderschrijft de opmerkingen die de Commissie m.e.r. heeft gemaakt;
4. De gevolgen van de zeespiegelstijging op de lange termijn moeten nadrukkelijker betrokken worden alsmede de gevolgen van de zandsuppleties.
5. Volgens IUCN moet, conform het voorzorgsbeginsel, beoordeeld worden of het Hand aan de Kraan-principe ook voor de lange termijn voldoet, gelet op effecten van klimaatverandering en de onzekerheden over de zeespiegelstijging en aanwas van natuurlijke sedimentatie;
6. IUCN stelt dat de potentiële cumulatieve impact van projecten die binnen het Werelderfgoed plaatsvinden of die een mogelijke impact op het Werelderfgoed kunnen hebben in kaart moeten worden gebracht alvorens deze vergund

³ [Antwoorden op Kamervragen over brief UNESCO over gaswinning Waddenzee | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl](#)

⁴ [Response to concerns regarding World Heritage property Wadden Sea | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl](#)

⁵ [Kamerbrief bij beoordeling UNESCO over voorgenomen gaswinning Ternaard | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl](#)

⁶ [World Heritage Centre - Guidance and Toolkit for Impact Assessments in a World Heritage Context \(unesco.org\)](#)

kunnen worden. Dit moet plaatsvinden via een strategische MER, zodat vastgesteld kan worden wat de invloed is van toekomstige projecten, zoals de voorgenomen Gaswinning Ternaard en andere winnings- en infrastructurele projecten is, die negatieve impact op (de OUV van het) Werelderfgoed kunnen hebben;

7. IUCN erkent dat de Nederlandse regering weliswaar heeft aangegeven welke potentiële impact de Gaswinning Ternaard kan hebben op delen van de OUV van de Waddenzee, maar een expliciete of alomvattende beoordeling van de mogelijke gevolgen op het Werelderfgoed als zeer dynamisch, ononderbroken geomorfologisch systeem, dat grootschalige ongestoorde intergetijden-ecosystemen kent, ontbreekt. Volgens IUCN is bovendien geen aandacht besteed aan de bescherming en het beheer van de Waddenzee;
8. Voorts geeft IUCN aan dat eerder⁷ ook is aangegeven dat een analyse van de potentiële ecologische gevolgen moet worden opgenomen, waarin wordt ingegaan op de implicaties van de voorgenomen Gaswinning Ternaard op de dynamiek van het bredere en onderling verbonden aquatische ecosysteem. IUCN stelt dat de conclusie, dat geen ecologische effecten te verwachten zijn, grotendeels wordt getrokken op basis van het behoud van het Waddengebied, en niet zozeer op basis van de effecten die het project heeft op de natuurlijke depositie en erosie aan de kust, op basis waarvan de Waddenzee als Werelderfgoed is ingeschreven. Daarom stelt IUCN zich op het standpunt dat de OUV van de Waddenzee als geheel niet volledig is betrokken bij de beoordeling.

Tevens wijst IUCN op het advies van de Commissie m.e.r. waarin wordt geadviseerd om de milieu-informatie nog aan te vullen voordat besluitvorming plaats heeft. Dit heeft plaatsgevonden conform het advies van de Commissie m.e.r. via de Aanvulling MER september 2022.

Allereerst merk ik op dat de OUV als zodanig geen rol speelt in de besluitvorming in het kader van de Wnb. Er is wel sprake van een sterke overlap tussen de beschermde waarden in het kader van de Wnb en de OUV. Naar aanleiding van de opmerkingen van het Werelderfgoedcentrum en IUCN merk ik daarom het volgende op:

- Ad 1. Het MER en aanvullingen daarop, die ten grondslag liggen aan het inpassingsplan en aan de omgevingsvergunningen voor de inrichting Moddergat 1 en Ternaard 200, en PB en aanvullingen van september 2022 en februari 2023 (Revisie 1, 28 april 2023) daarop besteden uitgebreid aandacht aan de onderwerpen die nodig zijn voor een beoordeling van onder meer de geologische processen en gevolgen voor de biodiversiteit. Het MER gaat ook in op bijvoorbeeld de noodzaak van de gaswinning en locatiekeuze van de productielocatie. De Commissie m.e.r. heeft over het MER geadviseerd. De Commissie doet daarbij weliswaar aanbevelingen om het MER aan te vullen, maar constateert ook dat het MER en de onderliggende rapporten een (zeer) compleet beeld geven van de voorgenomen gasproductie en de milieueffecten. Waar de Commissie m.e.r. informatie miste, heeft aanvulling plaatsgevonden (Aanvulling MER september 2022).

⁷ [Transboundary World Heritage property 'Wadden Sea'](#)

- Ad 2. De Gaswinning Ternaard voldoet aan de eis dat er geen winning plaats heeft vanaf een locatie in het werelderfgoed. De mening dat zorgvuldige toetsing moet worden uitgevoerd indien de winning onder het werelderfgoed plaats heeft vanaf een locatie daarbuiten, wordt uiteraard gedeeld. De vereiste vergunningen die daarvoor benodigd zijn en procedures die daarvoor moeten worden doorlopen, garanderen een zorgvuldige toetsing. Het 'no go'-uitgangspunt houdt in dat dat als er activiteiten buiten het Werelderfgoed plaatsvinden met risico op schade in het Werelderfgoed, dat er dan zekerheid moet zijn dat er geen schade optreedt aan het Werelderfgoed.

DGNVLG / 44503033

De voorgenomen Gaswinning Ternaard is beoordeeld conform het beschermingsregime zoals opgenomen in het nominatiedossier. In de PB en aanvullingen daarop is de voorgenomen activiteit zowel afzonderlijk als in cumulatie met andere projecten beoordeeld. Volgens de PB en aanvullingen daarop is geen sprake van significant negatieve effecten voor de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden, ook niet in cumulatie met activiteiten en projecten die via dezelfde effectketen aangrijpen. Daarmee is de zekerheid verkregen dat het project geen negatieve effecten heeft op beschermde natuurwaarden van de Waddenzee en andere Natura 2000-gebieden.

De gaswinning zal leiden tot Pleistocene bodemdaling in Natura 2000-gebied Waddenzee en zal, zolang er binnen de gebruiksruimte wordt gebleven, geen effect hebben op de instandhoudingsdoelstellingen van dat gebied. Er wordt wel een (extra) hoeveelheid zand gesuppleerd in de vooroever aan de Noordzezijde van Ameland. Dit is niet ter compensatie van de Pleistocene bodemdaling. De hoeveelheid sedimentatie in het Waddengebied is immers ruim voldoende om deze te compenseren. Echter, dit sediment zal ook onttrokken worden aan de Nederlandse kustlijn. Ter voorkoming van aantasting van de kustlijn en in lijn met suppleties die al plaatsvinden worden daarom extra suppleties uitgevoerd. Dit is nader uitgewerkt in dit besluit (zie 'Ad Bodemdaling (en zandsuppleties)' en 'Bodemdaling'.

- Ad 3. Aangezien de bodemdaling als gevolg van de Gaswinning Ternaard, zich alleen voordoet in het kombergingsgebied Pinkegat en voor een zeer klein deel ook in het kombergingsgebied Borndiep, is er geen aanleiding de toetsing ruimtelijk zo uitgebreid te doen als IUCN voorstelt. Naar aanleiding van het advies van de Commissie m.e.r. heeft aanvulling van het MER (Aanvulling MER september 2022) en PB (Aanvulling Passende Beoordeling september 2022) plaatsgevonden op de punten waar volgens de Commissie m.e.r. informatie miste.
- Ad 4. Bij het bepalen van de gebruiksruimte voor gaswinning wordt door de Staatssecretaris van EZK ingespeeld op eventuele nieuwe inzichten ten aanzien van de prognoses voor de toekomstige zeespiegelstijging. Begin 2024 wordt een nieuw advies over de zeespiegelstijgingsscenario's in de Waddenzee verwacht. Dit zal vervolgens in een nieuw gebruiksruimtebesluit worden verdisconteerd. In het MER en aanvullingen en de PB en aanvullingen van september 2022 en februari 2023 (Revisie 1, 28 april 2023) daarop wordt uitgebreid ingegaan op de natuurlijke processen waarmee de bodemdaling als gevolg van de gaswinning wordt opgevangen. Zandsuppleties vinden, voor de duidelijkheid, niet plaats in de Waddenzee maar in de Noordzeekustzone en daarnaast zijn deze suppleties bedoeld

voor de instandhouding van de kustlijn en niet voor het opvullen van de bodemdaling. De gevolgen ervan worden in het MER en aanvullingen en PB en aanvullingen van september 2022 en februari 2023 (Revisie 1, 28 april 2023) daarop in beeld gebracht.

DGNVLG / 44503033

- Ad 5. In januari 2021 heeft het adviescollege Hand aan de Kraan geadviseerd over de effectiviteit van het 'hand aan de kraan'-principe om natuurwaarden te beschermen en de vraag of het principe ook voor de lange termijn toereikend is. Het adviescollege gaf hierbij aan dat op langere termijn een betere analyse van onzekerheden wenselijk is, met name waar het gaat om de zeespiegelstijging en de natuurlijke sedimentatie. Het adviescollege tekende hierbij aan dat zij van mening is dat de huidige invulling toereikend is, totdat een nieuwe versie van het 'hand aan de kraan'-principe kan worden geformuleerd. In de brief aan de Tweede Kamer d.d. 28 juni 2021 gaat de Minister van EZK op deze aanbevelingen in om het 'hand aan de kraan'-principe niet alleen nu maar ook in de toekomst een toereikend instrument te laten zijn. Daarbij werd aangegeven dat een nadere analyse van onzekerheden zal worden toegevoegd aan de meet- en monitoringrapportages zodat de MER Auditcommissie Gaswinning Waddenzee en de MER Auditcommissie Zoutwinning Waddenzee dit mee kunnen nemen in hun advisering. Hiermee is voldoende duidelijk dat ook voor de lange termijn onzekerheden worden meegenomen waardoor het 'hand aan de kraan'-principe een geschikt instrument blijft om de natuurwaarden te beschermen.
- Ad 6. Voor een project dat afzonderlijk of in cumulatie met andere projecten kan leiden tot significante gevolgen voor de instandhoudingsdoelstellingen voor Natura 2000-gebieden, kan alleen een vergunning verleend worden als de aanvrager een PB heeft overgelegd, waaruit zonder redelijke wetenschappelijke twijfel kan worden geconcludeerd dat het project niet zal leiden tot aantasting van de natuurlijke kenmerken van de betrokken Natura 2000-gebieden. Voor het project Gaswinning Ternaard zijn een PB en aanvullingen daarop opgesteld. Daarin wordt de voorgenomen activiteit zowel afzonderlijk als in cumulatie met andere projecten beoordeelt. In de PB en aanvullingen daarop wordt geconcludeerd dat geen sprake is van significant negatieve effecten voor de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden, ook niet in cumulatie met activiteiten en projecten die via dezelfde effectketen aangrijpen. Voorts heeft in het kader van het hand aan de Kraan-principe een verdiscontering van cumulatieve effecten plaatsgevonden, voor zover het de gebruiksruimte betreft. Daarbij is een beoordeling gemaakt van alle delfstoffenwinningen die (potentiële) effecten hebben binnen één kombergingsgebied. In het geval van de gaswinning in het Ternaard-gasveld zal bodemdaling met name worden veroorzaakt in de komberging Pinkegat en daarnaast voor een gedeelte in Zoutkamperlaag en Borndiep. Binnen de hand aan de kraan-methode moeten voor al deze kombergingen alle gaswinningen die bodemdaling veroorzaken in de kombergingen worden meegenomen. Gezamenlijk moeten zij passen binnen de gebruiksruimte van de komberging.
- Ook de overige effecten zijn in de PB (inclusief aanvullingen) getoetst aan de instandhoudingsdoelstellingen uit de aanwijzingsbesluiten van de Natura 2000-gebieden Waddenzee, Duinen Ameland, Duinen Schiermonnikoog en Noordzeekustzone.

Gelijktijdig wordt gewerkt aan het beperken van de cumulatieve druk middels het Beleidskader Natuur Waddenzee. Een besluit over Wnb-vergunning voor de Gaswinning Ternaard kan daar niet op wachten. Dit is ook niet nodig omdat uit de PB en aanvullingen van september 2022 en februari 2023 (Revisie 1, 28 april 2023) daarop blijkt dat de voorgenomen activiteiten niet zullen leiden tot significant negatieve effecten voor de instandhoudingsdoelstellingen van de betrokken Natura 2000-gebieden. Nu er dus een volledige aanvraag ligt voor de Gaswinning Ternaard, moet ik daarover een besluit nemen.

- Ad 7. De bescherming van ongestoorde geo-morfologische processen is niet vastgelegd in Nederlandse wet- en regelgeving. Een dergelijke beoordeling heeft daarom niet plaatsgevonden in het kader van de Gaswinning Ternaard. Via de Wnb is echter wel geborgd dat een effectbeoordeling plaatsvindt voor de kenmerkende habitattypen van Natura 2000-gebieden, zo ook voor de Waddenzee. De OUV wordt voor een deel via de Wnb beschermd. Daarmee wordt het beoogde doel, namelijk het behoud van de OUV, bereikt. Dat is ook zo bevestigd in het nominatiedossier.
- Ad 8. Hetgeen IUCN hierover stelt is onjuist. Uit de PB die in het kader van de Gaswinning Ternaard is opgesteld, blijkt dat enerzijds een effectbeoordeling heeft plaatsgevonden voor het areaal binnen de kombergingsgebieden. Anderzijds zijn de effecten van de ecologische kwaliteit in kaart gebracht. Daaruit volgt dat negatieve effecten zijn uitgesloten. De conclusies zijn ook door de Commissie m.e.r. bevestigd. Daaruit blijkt dat geen negatieve impact is te verwachten voor zowel het areaal als voor de soorten. Een vergunning kan alleen worden verleend als negatieve effecten zijn uitgesloten. Daarnaast vindt monitoring plaats om ervoor te zorgen dat, in geval er onvoorziene ontwikkelingen plaats zouden vinden, deze worden gedetecteerd. Daarom zijn in dit besluit voorschriften 12 tot en met 17 opgenomen.

In de brief van 18 mei 2022 van de Nederlandse regering (zie voetnoot 3) wordt dieper ingegaan op de vragen die IUCN heeft gesteld. Daarnaast heeft aanvulling van de milieu-informatie plaatsgevonden conform het advies van de Commissie m.e.r. (Aanvulling MER september 2022).

De OUV als zodanig speelt geen rol in de besluitvorming in het kader van de Wnb. Er is wel sprake van een sterke overlap tussen de beschermde waarden in het kader van de Wnb en de OUV. De verplichtingen als gevolg van de erkenning als Werelderfgoed zijn gedeeltelijk geborgd doordat NAM over een vergunning op grond van de Wnb moet beschikken. Tevens wordt voldaan aan de eis, opgenomen in het nominatiedossier, dat de winning plaats heeft vanaf een locatie buiten de Waddenzee. Ik kom daarom tot de conclusie dat het project Gaswinning Ternaard niet in strijd is met het Nederlandse beleid ten aanzien van het werelderfgoed Waddenzee.

1.4.2 NOVI

Op 11 september 2020 is de vaststelling van de Nationale Omgevingsvisie (NOVI) bekendgemaakt. In de NOVI geeft het Rijk een langetermijnvisie op de toekomstige ontwikkeling van de leefomgeving in Nederland. Voor de Waddenzee geldt als hoofddoelstelling *“De Duurzame bescherming en ontwikkeling van de Waddenzee*

als natuurgebied en het behoud van het uniek open landschap.” De ontwikkeling van de Waddenzee moet door Rijk en regio worden uitgewerkt in een Agenda voor het Waddengebied 2050. Deze Agenda is d.d. 11 december 2020 aan de Tweede Kamer aangeboden. In de Agenda is opgenomen dat gaswinning uit kleine velden vanaf het land mogelijk is met hantering van het ‘hand aan de kraan-principe’. In het coalitieakkoord “*Omzien naar elkaar, vooruitkijken naar de toekomst*” van 15 december 2021 heeft het kabinet echter een wijziging van het beleid opgenomen. In het akkoord is opgenomen dat er geen nieuwe vergunningen voor gaswinning onder de Waddenzee zullen worden afgegeven, maar dat de procedure voor Ternaard wordt afgerond. Dit betekent dus dat de vergunningaanvraag, die ten grondslag ligt aan onderhavig besluit is beoordeeld op grond van de Agenda voor het Waddengebied 2050. Hierin hebben diverse overheden en organisaties hun gezamenlijke koers voor het Waddengebied geformuleerd. In de agenda zijn randvoorwaarden opgenomen waaronder gaswinning onder de Waddenzee is toegestaan. Bovendien worden hierin ook de strategieën beschreven ten aanzien van klimaatverandering.

In de voorschriften van deze vergunning is het ‘hand aan de kraan’-principe opgenomen (voorschriften 18 tot en met 22).

2. BEOORDELING

2.1 Afbakening en mogelijke effecten

Locatie project

Gaswinning Ternaard vindt plaats vanaf een productielocatie op het vaste land met een schuine boring onder de Waddenzee. De productielocatie bevindt zich ten noorden van Ternaard. Deze locatie is niet gelegen in een Natura 2000-gebied, maar ligt wel in de nabijheid (op ongeveer 750 meter) van Natura 2000-gebied Waddenzee. De boring strekt zich uit onder Natura 2000-gebied Waddenzee. Vanaf de productielocatie wordt een pijpleiding aangelegd om het gas te transporteren van de locatie Ternaard naar de reeds bestaande mijnbouwlocatie Moddergat. Deze pijpleiding wordt niet in Natura 2000-gebied aangelegd maar op minimaal 800 meter van Natura 2000-gebied Waddenzee. Vanaf de locatie Moddergat wordt het gas via een bestaande leiding naar de gasbehandelingslocatie in Anjum getransporteerd.

Gevolgen

Voor de beoordeling van de mogelijke gevolgen voor Natura 2000-gebieden inventariseert de PB (inclusief aanvullingen) welke gevolgen kunnen optreden. Dit zijn voor de aanlegfase, winnings-/onderhoudsfase en verwijderingsfase samen:

- verstoring (geluid, licht, visueel);
- oppervlakteverlies;
- verandering in populatiedynamiek;
- verdroging en vernatting;
- vermisting en verzuring (stikstofdepositie);
- bodemdaling (en zandsuppleties).

Voor de aspecten verstoring, oppervlakteverlies, verandering in populatiedynamiek en verdroging en vernatting, is in de PB (inclusief aanvullingen) geconcludeerd dat

significante effecten op voorhand zijn uitgesloten. Voor de aspecten "bodemdaling" en "vermesting en verzuring" (i.c. stikstofdepositie) kunnen daarentegen op grond van de PB (inclusief aanvullingen) significant negatieve effecten niet op voorhand worden uitgesloten.

DGNVLG / 44503033

Ad Stikstofdepositie

Naar aanleiding van het advies van de Commissie m.e.r. en de ingebrachte zienswijzen, heeft u in de Aanvulling Passende Beoordeling september 2022 ook de stikstofdepositie als gevolg van het extra volume zandsuppletie berekend met de destijds meest recente versie AERIUS Calculator (versie 2021). Doordat deze zandsuppleties zullen worden uitgevoerd met schepen die integraal zijn uitgevoerd met rookgaswassers, is geen depositie hoger dan 0,00 mol/ha/jaar op Natura 2000-gebieden berekend. Deze berekeningen zijn geactualiseerd in de Aanvulling Passende Beoordeling februari 2023, Revisie 1, 28 april 2023 middels de geactualiseerde AERIUS-Calculator (versie 2022). De in deze aanvulling opgenomen AERIUS-berekeningen zijn niet langer actueel in verband met de actualisatie van AERIUS-Calculator op 5 oktober 2023 (versie 2023) en de correctie daarop d.d. 6 november 2023 (AERIUS-Calculator, versie 2023.0.1). Daarom heeft u geactualiseerde AERIUS-berekeningen toegezonden, die op 27 november 2023 zijn uitgevoerd middels AERIUS-Calculator, versie 2023.0.1 (bijlagen 4, 5 en 6). In de aanvulling is aan de uitgangspunten ten aanzien van zandsuppleties niets gewijzigd. Het aanpassen van de uitvoeringsmethoden voor de aanlegfase (zie hieronder) leidt voor de effectbeoordeling als gevolg van zandsuppleties niet tot andere inzichten dan beschreven in de Aanvulling Passende Beoordeling september 2022. Er zal dus geen toename van stikstofdepositie plaatsvinden op reeds overbelaste habitattypen. Om te borgen dat daadwerkelijk schepen met rookgaswassers worden ingezet, verbind ik voorschrift 25 aan deze vergunning.

In uw Aanvulling Passende Beoordeling februari 2023, Revisie 1, 28 april 2023 heeft u ervoor gekozen om de emissie/depositie tijdens de aanlegfase te verminderen. Daarvoor heeft u verschillende emissiebeperkende maatregelen genomen. Een groot deel van het in te zetten materieel zal emissieloos zijn. Om de stikstofemissie verder te beperken, is gekozen – voor zover het materieel niet emissieloos is – alleen materieel in te zetten dat voldoet aan de emissie-eisen STAGE IV of V. Voor een uitgebreidere beschrijving van het in te zetten materieel verwijs ik naar de Aanvulling Passende Beoordeling februari 2023, Revisie 1, 28 april 2023. Om te borgen dat de werkzaamheden in de aanlegfase worden uitgevoerd conform hetgeen is beschreven in de Aanvulling Passende Beoordeling februari 2023, Revisie 1, 28 april 2023, verbind ik voorschrift 26 aan deze vergunning.

In de Aanvulling Passende Beoordeling februari 2023, Revisie 1, 28 april 2023 zijn de stikstofdepositieberekeningen voor de verschillende fasen geactualiseerd. Deze zijn uitgevoerd met AERIUS Calculator versie 2022. De in deze aanvulling opgenomen AERIUS-berekeningen zijn niet langer actueel in verband met de actualisatie van AERIUS-Calculator op 5 oktober 2023 (versie 2023) en de correctie daarop d.d. 6 november 2023 (AERIUS-Calculator, versie 2023.0.1). Daarom heeft u geactualiseerde AERIUS-berekeningen toegezonden, die op 27 november 2023 zijn uitgevoerd middels AERIUS-Calculator, versie 2023.0.1 (bijlagen 4, 5 en 6). Uit de door u aangeleverde AERIUS-berekeningen blijkt dat de stikstofdepositie in de verschillende fasen, na het treffen van bovengenoemde maatregelen (inzet

rookgaswassers en emissieloos materieel van STAGE IV of V), niet boven 0,00 mol/ha/jaar komt. Derhalve vindt geen toename van stikstofdepositie op stikstofgevoelige en reeds overbelaste habitattypen van Natura 2000-gebieden plaats. Significante effecten zijn daarmee op voorhand uit te sluiten. De effecten van stikstofdepositie behoeven dus geen verdere bespreking.

DGNVLG / 44503033

Ad Bodemdaling (en zandsuppleties)

De gaswinning zal leiden tot (Pleistocene) bodemdaling in de Waddenzee. De natuurwaarden die hierdoor beïnvloed kunnen worden, zijn:

- voor Natura 2000-gebied Waddenzee:

Mogelijke effecten als gevolg bodemdaling kunnen zich voordoen op diverse habitattypen, habitatrichtlijnsoorten en vogels. In het effectgebied ten gevolge van Pleistocene bodemdaling zijn 5 habitattypen aanwezig: permanent overstroomde zandbanken, slik-en zandplaten, zilte pionierbegroeiingen, slijkgrasvelden en schorren en zilte graslanden (buitendijks). Er komen 5 aangewezen Habitatrichtlijnsoorten voor in het effectgebied voor de bodemdaling: Gewone Zeehond, Grijze Zeehond en de vissoorten Zeeprik, Rivierprik en Fint. Voor broedvogels worden negatieve effecten in het effectgebied voor bodemdaling op voorhand uitgesloten. Voor niet-broedvogels worden de mogelijke effecten in de PB (inclusief aanvullingen) in beeld gebracht.

- voor de Natura 2000-gebieden Noordzeekustzone, Duinen Ameland en Duinen Schiermonnikoog:

Mogelijke effecten als gevolg van extra volume zandsuppleties kunnen zich in de Noordzeekustzone voordoen op diverse habitattypen, habitatrichtlijnsoorten en vogels. In het effectgebied voor het extra volume zandsuppleties liggen de habitattypen Permanent overstroomde zandbanken, Slik- en Zandplaten, Schorren en zilte graslanden (buitendijks), Embryonale Duinen en Witte Duinen voor. Verder betreft het de Habitatrichtlijnsoorten Gewone Zeehond, Grijze Zeehond, Bruinvis, Zeeprik, Rivierprik en Fint voor. Verder betreft het de aangewezen broedvogelsoorten Bontbekplevier, Strandplevier en Dwergstern. Tevens worden effecten beoordeeld op aanwezige soorten niet-broedvogels.

Voor de Duinen Ameland en Duinen Schiermonnikoog worden effecten als gevolg van zandsuppleties beoordeeld voor o.m. de habitattypen Witte Duinen en Grijze Duinen, de habitatrichtlijnsoorten Grijze Zeehond en Groenknolorchis en voor vogels de soorten die kustbroeders zijn.

In de PB (inclusief aanvullingen) is opgenomen voor welke Habitattypen, Habitatrichtlijnsoorten en vogelsoorten negatieve effecten op voorhand worden uitgesloten en voor welke dit niet het geval is.

Bodemdaling

Zoals hierboven is aangegeven, leidt de gaswinning tot Pleistocene bodemdaling in de Waddenzee. Op basis van het winningsscenario zijn bodemdalingscontouren berekend zodat ook een ruimtelijke afbakening plaatsvindt van het gebied waarin bodemdaling optreedt. De bodemdaling zal zich met name voordoen in het

kombergingsgebied Pinkegat en voor een zeer klein deel in het kombergingsgebied Borndiep.

DGNVLG / 44503033

De bodemdalingsschotel van de gaswinning zal, zolang winning plaatsvindt, binnen de gebruiksruimte zoals bepaald op grond van het instemmingsbesluit met het winningsplan, na verloop van tijd geheel worden opgevuld met sediment uit de kustzone. De effecten hiervan zijn nader onderzocht in de PB (inclusief aanvullingen). Conclusie hiervan is dat merkbare of meetbare gevolgen voor het areaal geulen, platen of kwelders en sedimentsamenstelling zich niet zullen voordoen. Van aantasting van de natuurlijke kenmerken van de Waddenzee is hierdoor geen sprake. Of de bodemdaling het natuurlijk meegroeivermogen niet overschrijdt, wordt geborgd via het 'hand aan de kraan'-principe (voorschriften 18 tot en met 22). Het natuurlijk meegroeivermogen van de Waddenzee, het vermogen om zowel bodemdaling als zeespiegelstijging tegen te gaan door sedimentatie, leidt tot transport van zand uit het kustfundament en de Natura 2000-gebieden waaruit dit kustfundament bestaat. Om de zandvoorraad van het kustfundament en de betrokken Natura 2000-gebieden in stand te houden, moet er zand worden gesuppleerd. Het zand voor deze suppleties wordt gewonnen in de Noordzee. Om te borgen dat deze zandsuppleties daadwerkelijk worden uitgevoerd, verbind ik voorschrift 23 tot en met 25 aan deze vergunning.

De bodemdaling die veroorzaakt wordt door de gaswinning levert een extra zandvraag op om de bodemdaling te compenseren. Dit betekent wel een extra sedimentverlies voor de Noordzeekustzone en hiervoor geldt, in het vigerende kustbeleid van Rijkswaterstaat, dat dit sedimentverlies moet worden aangevuld middels zandsuppleties. Zandsuppleties worden regulier uitgevoerd in het kader van handhaving en onderhoud basiskustlijn. Deze zijn beoordeeld in het kader van het beheerplan Noordzeekustzone waarbij is vastgesteld dat zij onder voorwaarden zijn uit te sluiten van vergunningplicht.

In de PB (inclusief aanvullingen) voor de Gaswinning Ternaard is beoordeeld of het extra volume zandsuppletie dat benodigd is als gevolg van de bodemdaling door gaswinning, zal kunnen leiden tot significant negatieve effecten. Het winnen en suppleren van extra hoeveelheid zand is immers (onlosmakelijk) onderdeel van het project. Hierbij zijn de voorwaarden betrokken die voor de reguliere suppleties op grond van het beheerplan van toepassing zijn. Op basis daarvan wordt geconcludeerd dat pas op het moment dat het extra volume zandsuppletie uitgevoerd moeten worden, bepaald kan worden wat de exacte effecten van die suppleties zullen zijn.⁸ Derhalve kan pas op dat moment worden bepaald of de NAM over een gewijzigde Wnb-vergunning moet beschikken om dit extra volume suppletie uit te voeren en onder welke voorwaarden dat moet gebeuren. In de aanvraag voor de onderhavige Wnb-vergunning is voldoende aannemelijk gemaakt dat een wijziging van de Wnb-vergunning, onder het stellen van voorschriften, in de toekomst verleend kan worden.

Middels monitoring dient het uitblijven van gevolgen van bodemdaling te worden bevestigd. In dit besluit zijn voorschriften 12 tot en met 17 opgenomen die de

⁸ Relevante factoren daarbij zijn bijvoorbeeld: locatie van de zandsuppletie, het type zandsuppletie en de periode waarin de zandsuppleties worden uitgevoerd in combinatie met de condities van het uitvoeringsgebied.

monitoring borgen. De resultaten uit de monitoring kunnen in de toekomst leiden tot aanpassing van de vergunning. Hierbij wordt aansluiting gezocht bij het reeds bestaande monitoringsprogramma voor de gaswinningen Moddergat, Lauwersoog en Vierhuizen (MLV).

DGNVLG / 44503033

2.2. Conclusie

Met de door u uitgevoerde PB, de Aanvulling Passende Beoordeling september 2022 en de Aanvulling Passende Beoordeling februari 2023, Revisie 1, 28 april 2023, de daarbij behorende rapportages en documenten, de vergunningvoorschriften en mitigerende maatregelen is de zekerheid verkregen dat het project waarvoor de vergunning is aangevraagd, niet leidt tot aantasting van de natuurlijke kenmerken van Natura 2000-gebieden.

Op grond van het bovenstaande verleen ik de gevraagde vergunning onder de hieronder opgenomen voorschriften en beperkingen.

3. VOORSCHRIFTEN

Ter bescherming van de in de Natura 2000-gebieden Waddenzee, Duinen Ameland, Duinen Schiermonnikoog en Noordzeekustzone aanwezige beschermde natuurwaarden, verbind ik aan deze vergunning de volgende voorschriften en beperkingen.

Algemeen

1. Deze vergunning staat op naam van de Nederlandse Aardolie Maatschappij B.V. (NAM) (hierna vergunninghouder) (of diens rechtsopvolger).
2. Deze vergunning wordt uitsluitend gebruikt door (medewerkers van) de vergunninghouder of door (rechts)personen die aantoonbaar in opdracht van de vergunninghouder handelen. De vergunninghouder blijft daarbij verantwoordelijk voor de juiste naleving van deze vergunning.
3. De in voorschrift 2 genoemde (rechts)personen beschikken op de plaats waar de vergunde activiteit wordt uitgevoerd over een (digitaal) exemplaar van deze beschikking, inclusief alle daarbij behorende bijlagen.
4. De in voorschrift 2 genoemde (rechts)personen zijn aantoonbaar op de hoogte van de inhoud en het doel van deze voorschriften en beperkingen.
5. Het tijdstip waarop de vergunde activiteit daadwerkelijk wordt gestart, wordt minimaal één week voor de aanvang ervan gemeld aan de Minister voor Natuur en Stikstof ter attentie van het Team Natuurvergunningen (hierna: het bevoegd gezag).
6. De vergunde activiteit wordt uitgevoerd zoals aangegeven in de aanvraag en bijbehorende Passende Beoordeling, de Aanvulling Passende Beoordeling september 2022 en de Aanvulling Passende Beoordeling februari 2023, Revisie 1, 28 april 2023 en volgens de voorschriften en beperkingen die aan deze vergunning zijn verbonden. Bij eventuele strijdigheid van de aanvraag en de voorschriften en beperkingen van deze vergunning hebben de laatste voorrang.
7. Als zich een incident voordoet, meldt de vergunninghouder dit met alle relevante gegevens onmiddellijk aan het bevoegd gezag. Een incident is in dit geval een onvoorziene gebeurtenis waardoor schade aan de natuurlijke kenmerken in het betrokken beschermde gebied is of kan worden toegebracht,

bijvoorbeeld wanneer onbedoeld vrijgekomen schadelijke stoffen een habitatype of habitat- of vogelrichtlijnsoort bedreigen.

DGNVLG / 44503033

8. Als zich een incident voordoet, is de vergunninghouder verplicht eventuele verontreinigingen zo mogelijk direct te verwijderen en de eventueel opgetreden schade voor zover mogelijk te herstellen, zulks ter beoordeling van het bevoegd gezag.
9. De vergunninghouder volgt de aanwijzingen op die het bevoegd gezag geeft.
10. Zodra de werkzaamheden met betrekking tot de vergunde activiteit feitelijk zijn beëindigd, meldt de vergunninghouder dit uiterlijk binnen een week bij het bevoegd gezag.
11. Alle correspondentie met betrekking tot deze vergunning kan per reguliere post of per e-mail (wetnatuurbescherming@minlnv.nl) worden gedaan.

Monitoring

12. Voorafgaand aan de gaswinning stelt NAM een monitoringsprogramma op, geldig voor de duur van steeds 6 jaar.
13. Het monitoringsprogramma bevat een gedetailleerd programma, met daarin de relevante te monitoren biotische en abiotische factoren, zodanig in dekking en frequentie van rapporteren, dat daarmee vastgesteld kan worden of er dreiging is van aantasting van de natuurlijke kenmerken en waarden van Natura 2000-gebied Waddenzee door deze gaswinning alleen of in cumulatie met andere plannen of projecten.
14. NAM draagt zorg voor het instellen van een begeleidingscommissie en is verantwoordelijk voor en draagt zorg voor monitoring overeenkomstig het onder voorschrift 12 bedoelde periodieke monitoringsprogramma. Voorafgaand aan de gaswinning wordt door NAM in het gebied waarop de bodemdaling betrekking heeft, de nulsituatie vastgelegd met betrekking tot de onder voorschrift 18 genoemde aspecten.
15. NAM rapporteert jaarlijks aan het bevoegd gezag over de uitkomst van de uitgevoerde onderzoeken conform het monitoringsprogramma.
16. NAM brengt deze rapportage uiterlijk 1 mei van ieder jaar opvolgend van het kalenderjaar waarop de rapportage betrekking heeft, in tweevoud per post of per e-mail zoals omschreven in voorschrift 11, uit aan het bevoegd gezag. NAM maakt deze rapportage openbaar op een geschikte wijze, in ieder geval door plaatsing op haar website. Het bevoegd gezag zendt de rapportage onverwijld aan de Commissie m.e.r. als onafhankelijke auditor, in casu de Auditcommissie gaswinning onder de Waddenzee.
17. In overleg tussen het bevoegd gezag en NAM kan het monitoringsprogramma worden bijgesteld indien er zodanige gewijzigde omstandigheden zijn dat, was dit bekend geweest ten tijde van het tijdstip van instemming met het monitoringsprogramma, dit toen reeds tot een zodanige aanpassing van het monitoringsprogramma zou hebben geleid. Voorts kunnen de uitkomsten van het monitoringsprogramma leiden tot aanpassing van onderhavige Wnb-vergunning.

Hand aan de kraan-principe

18. Er mogen in de toekomst in het Natura 2000-gebied Waddenzee, gelet op de relevante instandhoudingsdoelstellingen en de trendmatige ontwikkelingen in dat gebied, als gevolg van deze gaswinning onder de Waddenzee, in strijd met deze vergunning geen meetbare nadelige effecten ten gevolge van de winning

ontstaan ten aanzien van de flora, fauna en geomorfologische waarden, ten aanzien van de navolgende aspecten:

DGNVLG / 44503033

- de voedselvoorziening en broedsucces van de met betrekking tot het Natura 2000-gebied Waddenzee relevante vogelsoorten;
 - de geomorfologische processen in de Waddenzee;
 - de oppervlakte aan kwelders in de kuststroken;
 - de kwaliteit van de vegetatie en de hoedanigheid van de kwelders in de kuststroken;
 - de oppervlakte aan platen in het Waddengebied en de hoogte daarvan;
 - de habitattypen en habitatsoorten.
19. De constatering dat er met betrekking tot voorgaand voorschrift één of meerdere meetbare nadelige effecten voor de flora, fauna of geomorfologische waarden als gevolg van gaswinning dreigen te ontstaan, wordt door het bevoegd gezag, na overleg met de Staatssecretaris van EZK, gedaan na een advies van de Auditcommissie gaswinning onder de Waddenzee, waarvan alleen gemotiveerd kan worden afgeweken.
20. Indien er wetenschappelijk gezien redelijkerwijs twijfel ontstaat over de vraag of schadelijke gevolgen dreigen op te treden voor de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied Waddenzee als gevolg van de bodemdaling door de onderhavige winning van gas, dient, gelet op het voorzorgsbeginsel, de winning, afhankelijk van de aard en ernst van deze schadelijke gevolgen, te worden beperkt dan wel stilgelegd zodat de schadelijke gevolgen worden voorkómen. Deze beperking dan wel stillegging vindt, afhankelijk van de opgetreden effecten en na overleg met NAM, plaats op de onderhavige dan wel (tevens) op een andere locatie welke mede de schadelijke gevolgen heeft veroorzaakt of waar deze gevolgen dreigden, op de door het bevoegd gezag aangegeven wijze, na overleg met de Staatssecretaris van EZK.
21. Van opgetreden incidenten, waaronder verstaan worden alle gebeurtenissen waarbij onbedoeld schadelijke stoffen vrijkomen, tussentijds gebleken negatieve monitoringsresultaten, dan wel waardoor anderszins schade aan het Natura 2000-gebied Waddenzee, kan worden toegebracht, dient onverwijld melding te worden gedaan aan het bevoegd gezag en aan de Hoofdingenieur-Directeur van Rijkswaterstaat van de Directie Noord Nederland onder overlegging van alle relevante gegevens.
22. Mocht de door de winning optredende bodemdaling groter blijken te zijn dan het maximale natuurlijk sedimentatieproces kan opvangen dan wordt, afhankelijk van de grootte van het verschil tussen daling en sedimentatie, de winning beperkt dan wel stilgelegd, op de door de Minister voor Natuur en Stikstof aangegeven wijze, na overleg met de Staatssecretaris van EZK.

Zandsuppleties

23. NAM zal ervoor zorgdragen dat een zodanige hoeveelheid zand zal worden gesuppleerd, dat de zandonttrekking uit Natura 2000-gebied(en) de Noordzeekustzone en het kustfundament als gevolg van het door deze winning optredende natuurlijke sedimentatieproces wordt gecompenseerd. Daarbij geldt dat voor iedere m³ berekend bodem-dalingsvolume als gevolg van deze gaswinning, er preventief minimaal één m³ dient te worden gesuppleerd.
24. De zandsuppleties moeten aansluiten bij de reguliere zandsuppleties die door Rijkswaterstaat worden uitgevoerd en dienen plaats te vinden in hoeveelheden zodanig dat daardoor de verwachte bodemdalingsvolumes als vermeld in het

winningsplan en de op basis van metingen volgens het meetplan geactualiseerde prognoses daarvan, als gevolg van deze winning, bruto worden opgevangen.

DGNVLG / 44503033

25. NAM dient ervoor zorg te dragen dat voor de uitvoering van de zandsuppleties als bedoeld in voorschrift 22, sleepopperzuigers worden ingezet waar een gaswaster integraal is ingebouwd zoals beschreven in de Aanvulling Passende Beoordeling september 2022.

Inzet materieel aanlegfase

26. NAM dient ervoor zorg te dragen dat tijdens de aanlegfase van het project emissieloos materieel wordt ingezet en, voor zover het materieel niet emissieloos is, alleen materieel wordt ingezet dat voldoet aan de emissie-eisen STAGE IV of V, op de wijze zoals beschreven in de Aanvulling Passende Beoordeling september 2022 en de Aanvulling Passende Beoordeling februari 2023, Revisie 1, 28 april 2023.

Affakkelen

27. NAM dient ervoor zorg te dragen dat niet in de nacht (tussen 19.00 uur 's avonds en 07.00 uur 's ochtends) wordt afgefakkeld. Het affakkelen dient plaats te vinden op de wijze zoals beschreven in de Aanvulling Passende Beoordeling februari 2023, Revisie 1, 28 april 2023.

Toezicht

28. De vergunninghouder voert een administratie met daarin alle documenten die betrekking hebben op deze vergunning en op de naleving van de voorschriften.
29. De vergunninghouder geeft alle medewerking aan de aangewezen toezichthouder en opsporingsambtenaren.
30. De vergunninghouder toont informatie en documenten op verzoek aan de bevoegde toezichthouder en opsporingsambtenaren.

Looptijd en geldigheid

31. De vergunning is geldig tot en met het moment dat de vergunde activiteit wordt beëindigd, en uiterlijk tot en met 31 december 2037.

TER INFORMATIE

Op grond van afdeling 4.1.1. van de Awb kan een verzoek tot wijziging van de vergunning worden ingediend. DGNVLG / 44503033

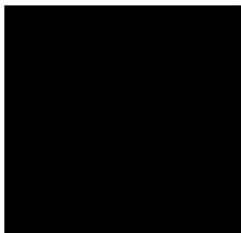
Op grond van artikel 5.4, lid 1 en lid 2, van de Wnb kan de verleende vergunning ambtshalve worden ingetrokken of gewijzigd.

Als de vergunninghouder handelt in strijd met de vergunning, kan op grond van artikel 7.2, lid 2, van de Wnb een last onder bestuursdwang worden opgelegd.

Conform artikel 5:32, lid 1, van de Awb kan een bestuursorgaan dat bevoegd is bestuursdwang toe te passen, in plaats daarvan aan de overtreder een last onder dwangsom opleggen.

Hoogachtend,

De Minister voor Natuur en Stikstof,
namens deze:

BIJLAGEN:

1. Passende Beoordeling inclusief bijlagen A t/m F;
2. Aanvulling Passende Beoordeling september 2022 inclusief bijlagen A t/m F;
3. Aanvulling Passende Beoordeling februari 2023, Revisie 1, 28 april 2023 inclusief bijlagen 2A t/m 2D;
4. AERIUS-berekening Onderhoud put en zandwinning;
5. AERIUS-berekening Inrichting locatie, boring en leidingaanleg;
6. AERIUS-berekening Verwijdering leiding.

BEROEP

Belanghebbenden kunnen tegen dit besluit beroep instellen bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, postbus 20019, 2500 EA, Den Haag. De termijn voor het indienen van een beroepschrift bedraagt zes weken en vangt aan met ingang van de dag na die waarop het besluit ter inzage is gelegd. Een niet-belanghebbende die een zienswijze naar voren heeft gebracht op het ontwerp van het desbetreffende besluit of aan wie redelijkerwijs niet kan worden verweten dat hij dit niet of niet tijdig heeft gedaan, kan ook beroep instellen.

DGNVLG / 44503033

Op dit besluit is de Crisis- en herstelwet van toepassing. Dit betekent dat de belanghebbende in het beroepschrift moet aangeven welke beroepsgronden hij aanvoert tegen het besluit. Na afloop van de termijn van zes weken kunnen geen nieuwe beroepsgronden meer worden aangevoerd. Het wordt aanbevolen in het beroepschrift te vermelden dat de Crisis- en herstelwet van toepassing is.

PUBLICATIE BESLUIT

Op grond van artikelen 3:35 lid 4 en 3:32 Wro, draagt de Staatssecretaris van EZK zorg voor bekendmaking van dit besluit. Daarnaast maakt de Minister voor Natuur en Stikstof dit besluit openbaar op grond van artikel 3.1 van de Wet open overheid. Het zal onder anonimisering van de persoonsgegevens geplaatst worden op <https://puc.overheid.nl/natuurvergunningen>.